

פרוטוקול מס' 311
מישיבת ועדת הכספים
שהתקיימה ביום שני, ו' בחשוון התשנ"ט (26.10.98), בשעה 10:00

נכחו:
חברי הוועדה:
א' רביץ - יו"ר
מ' קליינר - מ"מ היו"ר
נ' דהן
צ' הנדל
י' הראל
א' פינס-פז
מ' קליינר
א' שוחט
ש' שמחון

מוזמנים:
פרופ' ג' ברבש - מנכ"ל משרד הבריאות
א' אורנשטיין - משרד התעשייה והמסחר
ח' מרגליות - משרד התעשייה והמסחר
י' בן-יהונתן - משרד האוצר
ה' בלינדה - משרד האוצר
ג' הרשקוביץ - משרד האוצר
י' כהן - משרד האוצר
י' כבביה, י' רמות - לשכת המסחר
ש' בן-דוד - איגוד יצרני מוצרי עץ ורהיטים
י' פרנקל - התאחדות התעשיינים (מפעל תע"ל)
י' לרר, ע' לויין - התאחדות המלאכה והתעשייה
ג' עאקל - ההסתדרות הכללית

יועצת משפטית: א' שניידר

מנהל הוועדה: א' קרשנר

יועצת כלכלית: ס' אלחנני

קצרנית: א' לויין

סדר-היום: הצעות לסדר היום
צו היטלי סחר (היטל בטחה על יבוא טובין להגנה על הייצור המקומי)
(הוראת שעה) (תיקון מס' 2), התשנ"ח-1998
שינויים בתקציב לשנת 1998
צו לעידוד החיסכון (הנפקה של משאבים חברה להנפקות של בנק מזרחי
המאוחד בע"מ)

הצעות לסדר היום

מ"מ היו"ר מ' קליינר:

אני פותח את ישיבת הוועדה.

הצעה לסדר לחבר הכנסת פינס-פז.

א' פינס-פז:

אני מבקש להעלות את נושא מאבק הסטודנטים בוועדת הכספים, משום שכפי שאתה שם לב ודאי, אדוני, הסטודנטים אינם מנהלים שום ויכוח עם משרד החינוך. לכן כל הסיפור שכאילו ועדת החינוך תעסק הוא חסר ערך. המפתחות נמצאים בידי שר האוצר, ושר האוצר צריך להחליט איך הוא מתכוון לטפל בסוגיה, ואני מקווה שהוא יטפל בה באופן אחר מאשר הוא טיפל במסחר במטבע חוץ. שם הוא אמר, בשום פנים ואופן לא נתערב, אבל ביום שישי הוא שם כמה מאות מיליונים והיום הוא נתן גושפנקה גם לעליית הריבית.

אני מצפה משר האוצר לעשות מעשה ולא להישאר עם אוזניים ערלות. משום שההצעה שגם מתגלגלת בכנסת והיא ההצעה הדומיננטית גם בקרב הסטודנטים היא להפוך את מחצית שכר הלימוד להלוואה עם ריבית - אני לא יודע כרגע באלו תנאים - אבל לא לוותר על הכסף אלא להפוך את זה להלוואה שהם יצטרכו להחזיר אותה אחרי שהם מקבלים תואר ראשון. זו נראית לי הצעה מאוד סבירה שלא יכול להיות שאנחנו על הסף נדחה אותה או שהממשלה תאמר שהיא אינה רוצה לשמוע. יש כאן מצוקה גדולה מאוד.

א' שוחט:

זה מה שהסטודנטים מציעים?

א' פינס-פז:

כן. הם מציעים רשמית להפוך להלוואה.

י' הראל:

הם מבקשים רשמית להוריד לחצי ולתת הלוואות עומדות.

א' פינס-פז:

הייתי אתמול באוניברסיטה העברית ואלה הדברים ששמעתי מראשי הסטודנטים שם, שהם מוכנים ללכת להסדר. יכול להיות שיש כמה דעות, אבל זה בכלל לא רלבנטי מבחינתי. מה שרלבנטי, שממשלת ישראל תבוא ותגיד, אני מוכנה להידבר על רפורמה בנושא שכר הלימוד ומעבר גם לשיטה של הלוואות שקיימת בכמה מקומות בעולם.

לכן, אדוני, אני מציע להזמין את שר האוצר ואת ות"ת לוועדת הכספים.

מ"מ היו"ר מ' קליינר:

ההצעה מובנת.

א' שוחט:

אני רוצה להעיר בעניין אחר שייכנס לפרוטוקול כי היושב-ראש, חבר הכנסת

רביץ, איננו כאן.

פניתי לחבר הכנסת רביץ לאחר שעברה שנה וחצי מאז שהצעת החוק להקמת מועצת נגידיים עברה בקריאה טרומית. אני אומר את זה, כמובן, בהקשר של מה שהתרחש היום בבוקר. חבר הכנסת רביץ בעניין זה פועל בניגוד לתקנון. אני אומר את זה לפרוטוקול אחרי שבדקתי עם היועץ המשפטי לכנסת, ואני מתכוון ללכת עם העניין לוועדת הכנסת. לא יכול להיות שיושב-ראש ועדה אלף פעמים ביקש לחכות, התחלפו שרי אוצר, ואנחנו נמצאים שנה וחצי מאז שהחוק עבר בקריאה טרומית והוא לא מביא אותו לדיון. אפשר להפיל את ההצעה בוועדה, בבקשה, אבל אני אומר את זה לפרוטוקול כדי להעביר לו.

בעניין הסטודנטים: אני די מופתע שהם מוכנים לקחת הלוואות ולהחזיר אותן, שכן יש להם היום קרן הלוואות בלי ריבית, צמודה, והיא לא מנוצלת במלואה. מה שאני אומר בדוק לחלוטין. אני לא נכנס לוויכוח אם כן צריך להוריד את שכר הלימוד, איך להוריד ובכמה להוריד. אם הם רוצים הלוואה, יש היום הלוואה שהיא די מסובסדת כי היא בלי ריבית, ובשלוש-ארבע שנים זו שחיקה של 30% של הקרן. אבל אפשר לבדוק את העניין, ואני בהחלט בעד שיהיה דיון פה.

י' הראל:

עקרונית אני נגד רווחה אוניברסלית. הסטודנטים ככלל ברובם שייכים למעמד הבינוני ומעלה.

א' פינס-פז:

ההורים שלהם, לא הם.

י' הראל:

ההורים שלהם, נכון. את דעתי אני אומר כשיהיה דיון, אבל אני אומר שאני נגד רווחה אוניברסלית. אני בעד מתן עזרה לחלק מהסטודנטים ולא להם שלא מצליחים להיות סטודנטים.

אני לא מתכוון להיות בצורה לא אחראית בעד כל הדברים הטובים בעולם, כשאחד בא על חשבון השני. אני לא משוכנע שכל הסטודנטים שייכים לקבוצה הכי מקופחת בארץ.

אני מתנגד לדיון כל זמן שהם נוקטים שיטה של עימות עם המשטרה, שיטת אום-אל-פאחם והמתנחלים, כי השיטה הזאת הולכת ומתפשטת בארץ ומי שלא מסוגל להביא 100 אלף סטודנטים לכיכר רבין בתל-אביב ולנצח במאבק ועושה את זה על-ידי אלף סטודנטים שחלקם עובדים בהסתדרות הסטודנטים שיורדים לכביש כדי להתעמת עם שוטרים ששייכים לקבוצה שהבנים שלהם ברובם לא מגיעים לאוניברסיטה, זה לא מקובל עליי.

א' שוחט:

את אומר את זה גם למתנחלים?

א' פינס-פז:

בוודאי. אני אומר להם את זה אישית הרבה ואני אגיד להם גם פה. זה שהם שותמים צמתים מראה שהם אינם יודעים להביא 100 אלף איש. כשעשינו את המאבק על רמת-הגולן לא סגרנו ולו פעם אחת צומת, לא התעמתנו פעם אחת עם המשטרה ורכשנו את אהדת הציבור.

מ"מ היו"ר-מ' קליינר:

אני רוצה להגיד דבר כללי לפני שאני מתייחס להערות. יכול להיות שאנחנו נכנסים לתקופה חדשה בכנסת, גם בוועדת הכספים. לדעתי, נוצרה מציאות חדשה, יש היום רוב ברור בכנסת, לדעתי, לחוק להקדמת הבחירות.

א' שוחט:

חכה 4 ימים ששר הביטחון והשר שרון ישכנעו.

מ"מ היו"ר-מ' קליינר:

יכול להיות שהם ישתכנעו. דיברתי עם חבר הכנסת ברק ועם חבר הכנסת גולדשמידט. חבר הכנסת שטרית מגיש היום בקשה להתייעצות סיעתית אז ההצבעה תהיה קרוב לוודאי מחר, זה עניין של זמן. ההנחה היא שאנחנו היום לא במצב פורמלי של ממשלת מעבר אבל בעצם מצב של מעין ממשלת מעבר בפועל, ואף אחד לא ינהל מי ינהל את המדינה בחודש אפריל הבא. אני אומר את זה בכל הנוגע לתקציב. זו תקופה שדורשת אחריות, אנחנו רק מדינה אחת. אני חושב שחוק הדיור הציבורי שעבר בשבוע שעבר יהיה נטל על כל ממשלה שתהיה החל מאפריל וכל שר האוצר יצטרך להתמודד עם זה. אני מציע שבועדת הכספים אנחנו לא ניצור מצב של כלכלת בחירות, לא ניצור מצב שיקשה על שר האוצר הבא שייכנס לתפקיד באפריל או במאי לתפקד, ובייחוד שאיננו יודעים מי זה יהיה, ואני מציע שכל זה יהיה לפנינו בדיוני התקציב.

מאלה שתמכו בשבוע שעבר בחוק הדיור הציבורי, חלק עשו את זה כי הם באופוזיציה אבל אחרים אינני מבין.

בעניין הסטודנטים: יש לי פה בעיה כי אני בעצמי ניהלתי פעם הפגנה כזו במאבק כזה, ומי שגמרנו את הסיפור אתו היה פנחס ספיר בתפקידו כשר האוצר. אבל אז זה לא היה מאבק כללי אלא היה תרגיל של אוניברסיטת תל-אביב שהכפילו את שכר הלימוד כדי ללחוץ על ספיר לתת להם כסף.

אני מבין ממזכיר הוועדה, שחבר הכנסת רביץ הוא יושב-ראש ועדה משותפת לעניין שכר הלימוד, וביום רביעי תקיים ישיבה של הוועדה מכיוון ששום דבר רציני במשרד האוצר לא יכול להתחולל בלי פלץ, ופלץ חוזר מחוץ-לארץ ביום רביעי.

י' הראל:

בגלל שזה תפקידו של חבר הכנסת רביץ, הסתדרות הסטודנטים שהתחילה את המאבק נגד התשלומים לישיבות וללומדים בישיבות, קיבלה החלטה להפסיק את הקו הזה.

מ"מ היו"ר-מ' קליינר:

בכל מקרה אני חושב שזה נושא שראוי להידון בוועדת הכספים. אגב, אני מסכים עם ההערה של חבר הכנסת הראל, שאין לנהל משא ומתן עם אנשים שעוברים על החוק, ואני קורא לסטודנטים לנהל את המאבק הזה באמצעים חוקיים.

א' פינס-פז:

לא הבנתי מה יש ביום רביעי.

א' קרשנר:

הוועדה המשותפת לעניין שכר הלימוד מתכנסת ביום רביעי.

א' שוחט: --

במקום ועדת הכספים?

א' קרשנר:

לא, זה יהיה בתוך ישיבת המליאה.

מ"מ היו"ר מ' קליינר:

אני אעביר, כמובן, לחבר הכנסת רביץ את ההערה של חבר הכנסת שוחט. לגופו של עניין, אני חושב שהנגיד עשה את הצעד הנכון. יכול להיות שהלחצים שהיו עליו להוריד את הריבית כל הזמן אולי גרמו למשבר שהיה, ואני חושב שהוא עשה צעד נכון. היום הריבית הריאלית ירדה. כל אחד יודע את מצב השקלים. אני חושב שזה היה חוסר אחריות מצדו של הנגיד אם לא היה עושה את הצעד שעשה היום.

א' שוחט:

כשיהיו 400 אלף מובטלים נראה מה תגיד.

מ"מ היו"ר מ' קליינר:

בייגה, נראה אותה שתהיה שר אוצר, אם תהיה.

צו היטלי סחר (היטל בטחה על יבוא טובין להגנה על הייצור
המקומי (הוראת שעה) (תיקון מס' 2), התשנ"ח-1998

מ"מ היו"ר מ' קליינר:

אנו עוברים לסעיף שעל סדר היום: צו היטלי סחר (היטל בטחה על יבוא טובין להגנה על הייצור המקומי) (הוראת שעה) (תיקון מס' 2).

א' אורנשטיין:

מדובר בהיטל בטחה על לבידים שמיובאים מארצות שלישיות.

בחודש יולי פנו יצרני הלבידים בטענה שעומד לבוא יבוא מקוריאה במחירים מאוד נמוכים ויבוא נוסף מקוריאה עלול לסכן את הענף.

ענף הלבידים הוגדר בהחלטת הממשלה מ-1991 כענף רגיש ונקבעו לו חומות מכס מאוד גבוהות, חומות מכס שמנעו בעצם יבוא מארצות שלישיות. המכס הלך וירד, וכשהם הגישו את הבקשה ביולי המכס היה כבר 17% שזה נמוך לעומת ה-50% שהיה ב-1991. לקראת ספטמבר היה אמור לרדת ל-12% כיעד סופי.

כשהם הגישו את הבקשה בדקנו את מחירי הלבידים, ומסתבר שהמהפך בדרום מזרח אסיה עשה גם מהפך במחירי הלבידים. לבידים מיוצרים בשתי ארצות עיקריות - אינדונסיה ומלזיה - שהן המקור הכי גדול של יבוא לבידים בעולם. בעיקר אינדונסיה. דרום קוריאה שהייתה מקור היבוא לארץ היא לא יצרנית לבידים ליצוא. היא מייצרת, לפי הנתונים, בערך מיליון קוב, שזה הרבה, אבל מייבאת עוד מיליון קוב נוספים מאינדונסיה. באופן טבעי היא לא יצואנית. היצוא שלה שהיה 100 אלף קוב הלך וירד, ובזמן שהם הגישו את הבקשה, נדמה לי ב-1997, היה סך כל היצוא מדרום קוריאה 60 אלף קוב. כלומר, באופן טבעי היא לא יצואנית, בוודאי לא למקום שלנו, אלא אם כן זה על רקע רמות מחירים ששררו במזרח אסיה.

בדקנו את הבקשה לאור שני גורמים: מחירים נורמליים של לבידים שידענו אותם גם לפי בקשות קודמות של תעשיית הלבידים, גם לפי נתונים. וכן בדקנו את עלויות הייצור של התעשייה המקומית, האם הם יכולים להתמודד לטווח ארוך עם יבוא לבידים. יצאנו מהנחה שבטווח ארוך רמות המחירים של דרום מזרח אסיה לא יישארו יתר-על-כן, בארץ יש תהליך התייעלות שנובע משני דברים: 1. מחירי חומרי הגלם גם יורדים במקביל לירידה בדרום מזרח אסיה. 2. התעשייה המקומית עוברת תהליכי התייעלות שיורידו להם את העלויות.

קבענו היטל מינימלי בגובה של 10% על מחיר היבוא סי"פ דאז שהיה 380 דולר, והנחנו שעלויות הייצור בארץ הן כאלה שיכולות לאפשר לתעשייה להתמודד, אולי לא להרוויח אבל להתמודד ויחייבו אותה להתייעל.

ההיטל עצמו הוא לתקופה מאוד מוגבלת. כאשר קבענו אותו המכס עדיין היה 17%. בינתיים ב-1 בספטמבר הוא ירד ל-12%. קבענו היטל לחצי שנה בלבד בגובה 140 שקל. מ-1.1.99, בהנחה שהחוק יחודש, ההיטל יהיה רק חצי, דהיינו 70 שקל, עד יוני 1999.

א' שוחט:

כמה אחוזים זה 140 שקל?

א' אורנשטיין:

10% על מחיר היבוא, כאשר המחיר סי"פ בארץ הוא כ-500-550 דולר. כלומר,

לעומת המחיר בארץ זה אפילו מ-10%. כלומר, לקחנו לפי מחיר סי"פ כמקדם הגנה נוסף על המכס של 12%.

אנחנו היום במצב שצריך לאשר את הצו בוועדת הכספים, כאשר בכל מקרה בדצמבר ההיטל יורד לחצי.

ח' מרגליות:

תוקף הצו הכללי פג ב-31 בדצמבר וצריך להאריך אותו.

א' אורנשטיין:

בנוסף להורדת מחירי הלבידים בדרום מזרח אסיה יש תהליך טבעי של ירידת מחירי חומרי הגלם שלהם, כולל חומרי גלם שמייבאים מדרום אמריקה.

דבר שני: הם הגישו תכנית התייעלות. לפחות לבידי אשקלון הגישו תכנית התייעלות שנמצאת בדיון במשרד. היא עוד לא אושרה מטעמים טכניים אבל היא כרגע במשרד. תכנית ההתייעלות אמורה להוריד להם את עלויות הייצור באותם אחוזים.

א' שוחט:

הפיחות ייקר את היבוא?

א' אורנשטיין:

בוודאי.

מ"מ היו"ר מ' קליינר:

זו שאלה נכונה. למרות האפקט של היבוא מבקשים פה עוד הגנה.

נשמע את הגופים. תחילה את מי שמתנגד להיטל. מי ידבר מלשכת המסחר?

י' כבביה:

אני אפתח בכמה מילים ואחר-כך אתן את רשות הדיבור ליעקב רמות.

אנחנו היום נדרשים לאשר היטל על-פי בקשת היצרנים, למעשה להחמיר בהיטל שהוטל. צריך לזכור שהענף הזה הוא ענף שעד לפני כמה שנים נהנה מחסם שזה היה קרטל הלבידים. קרטל הלבידים בוטל על-ידי החלטה של הממונה על ההגבלים העסקיים.

י' פרנקל:

אתה מדבר על לפני עשר שנים.

י' כבביה:

במקביל במסגרת תכנית החשיפה הוחלט על הפחתת שיעורי המיסוי. כמו שאמר מר אורנשטיין, נקבעו שיעורי מיסוי מאוד גבוהים על יבוא לבידים שהביאו את היבוא לשיעורים מאוד אפסיים. ההורדה של שיעורי המיסוי וביטול הקרטל הביאו לירידה במחירי חומרי הגלם.

אנחנו צריכים לשקול תעשייה מול תעשייה. אני מדבר בשם יבואני חומרי הגלם שמעסיקים באופן ישיר ועקיף כ-700 עובדים.

י' פרנקל:

זה לא נכון.

י' כבביה:

אני מייצג את יבואני חומרי הגלם. יבואני חומרי הגלם רואים את עצמם היום נפגעים משני דברים: קודם כול, ההיטל הזה ממשיך סדרה של צעדים שהיצרנים המקומיים מנסים להגביל את היבוא. בואו ונזכור את התלונה על יבוא בהיצף, את התלונה והשמועות שהופצו בשוק על יבוא של חומרי גלם עם תולעים, ועכשיו הגענו לסיפור הזה של היטל בטחה.

כל הסיפור של היטל בטחה היה מלווה בכל מיני שמועות שהיבוא הזה מגיע ממלזיה ומאינדונזיה, דבר שלא הוכח כנכון. כל היבוא הזה היה מלווה במסע יחצ"נות אדיר של ההסתדרות, כולל הפגנות, כולל סגירת הנמל. אנחנו כלשכת המסחר שבעד מסחר חופשי, רואים בזה פשוט פגיעה שלא לצורך. יש לזכור שהפחותים האחרונים רק ייקרו את היבוא וההיטל הזה, אם תיענה בקשת היצרנים המקומיים, רק יפסיק את היבוא לחלוטין, ומי שייפגע זה ארגון יצרני הרהיטים בישראל. אני מניח שיצרני הרהיטים שהם התעשייה שנבנית מחומרי הגלם, עם כל הכבוד לכמות המועסקים של היבואנים ושל התעשייה המקומית, הם עדיין המעסיקים הגדולים.

י' פרנקל:

לא מדויק.

י' כבביה:

הם עדיין המעסיקים הגדולים והם מי שייפגעו מהעניין.

בהחלטה של משרד התמ"ס הבדיקה נערכה על קוריאאה. הוחלט על הטלת היטל גורף על כל המדינות השלישיות, ולא על פרט מכס ספציפי אלא על פרק 44.12, פרק שלם בספר המכס.

י' רמות:

אני רוצה לחדד מספר דברים כי חברי הציג את העובדות.

אוהד אורנשטיין התייחס בדבריו לבדיקה שלהם בעניין יבוא מקוריאאה. הוא ציין שקוריאאה אינה מדינה טבעית ליצוא. כפי שצוין כרגע, ההיטל הוטל על כל המדינות, כולל למשל ברזיל, שהיא מדינה מאוד מאוד טבעית ליצוא, כי יש בה כמות היערות אולי הגדולה בעולם והיא יצרנית אדירה של לבידים. כך שכל הבדיקה איננה מתיישבת עם ההחלטה שנתקבלה.

דבר שני: אני רוצה להתייחס לעיוות מתמשך שקיים ביחד ליצרני הלבידים לעומת ענף יבואני חומרי הגלם. ענף יצרני הלבידים זה תעשייה, אמנם תעשייה פרימיטיבית שהיום מתבססת כולה על יבוא מוחלט של כל חומרי הגלם. רובו הגדול מגיע כבר מוכן ומקולף. פעם נהגו לקלף את הבולים, היום גם זה כבר לא קיים, וכל מה שהם עושים זה מדביקים זה לזה כמה לוחות וזו תעשייה, וזה בסדר. אבל מה המשקל הכלכלי של התעשייה הזו?

בתחום הספציפי של ייצור לבידים, כפי שנאמר פה, הענף מעסיק כ-700 עובדים. ענף יבוא חומרי הגלם מעסיק מספר דומה של עובדים, והמשקל הכלכלי שלו לפחות כפול במכירות במיליוני שקלים. ענף יצרני הלבידים מוכר כ-200 מיליון שקלים בשנה.

ענף יבוא חומרי הגלם מוכר מעל כפול.

א' שוחט:

כמה קוב לבידים מייצרים בארץ?

א' יהודאי:

בין 5 אלפים ל-6 אלפים קוב, וזה עוד לפני המזרח הרחוק.

צ' הנדל:

כשאתה אומר שכמות העובדים דומה אתה מתכוון בכל נושא ענף היבוא?

י' רמות:

אני מדבר על יבוא ענף חומרי הגלם. כשמדברים על פגיעה בתעשייה וסגירת תעשייה אפשר גם לדבר על פגיעה ביבואני חומרי גלם והתמוטטות של הנושא הזה. מדובר באותם חומרי גלם לאותו ענף.

היום עקב הפיחותים האדירים בייחוד במטבעות האירופיים שהגיעו לכ-30% מאז שהנושא עלה לדיון, ולמעשה היבוא מאירופה פסק לחלוטין, השאלה היא איזו תחרות נשארה לענף הזה, למפעלים האלה, והתחרות היחידה שהיא בת0מימוש היא ממקורות כמו ברזיל ומדינות דומות.

דיברו פה על לובי, ואני מדבר על העיוות. אין שום הצדקה לתת כל כך הרבה הגנות, כל כך הרבה עזרה, לענף שמשקלו גם מבחינת מועסקים וגם מבחינה כלכלית לא עולה ואף נופל מענף אחר, שלא רק שלא נהנה מעזרה והגנה אלא משמש תמיד - - -

מ"מ היו"ר מ' קליינר:

קורבן להתנכלות.

י' רמות:

הסיבה לכך היא לובי חזק של הענף הזה שבא לידי ביטוי גם בתעמולה. הרי כל התעמולה התחילה בזה שאמרו שמגיעה אונייה עם עשרת אלפים קוב לבידים מקוריאה ואחרי זה עוד אונייה עם עשרת אלפים קוב, כשבפועל משתי האוניות האלה הגיעו בקושי 2,500 קוב. הייתה ממש תעמולה מלווה בהשמצות, בשקרים, כולל השמצה ממש חמורה שיש פה זיוף ויבוא ממלזיה ואינדונזיה. המכס בדק את זה במשך חודשיים ביסודיות ולא נמצא לזה שום בסיס.

מה שאני מבקש מהוועדה זה לשקול את הנושא בענייניות. אין שום הצדקה לא כלכלית, לא מסחרית ולא עניינית להפלות בין הענף הזה לענף אחר שגם מפרנס מאות רבות של עובדים ותרם ותורם לתחרות ולירידת מחירי חומרי הגלם לענף הרהיטים.

צ' הנדל:

מה משקל המרכיב של הלבידים בתוך סל יבוא חומרי הגלם?

י' רמות:

אני חושב שזה 30%. צריך להבין שהענף הזה ספג עכשיו מכה אנושה והפסידו מיליונים רבים של דולרים. כשאתה פוגע בענף אתה פוגע ביכולת שלהם להמשיך

להתקיים ולייבא חומרי גלם.

מ"מ היו"ר מ' קליינר:

אני רוצה לשמוע את מפעלי הלבידים, אלה שבעד ההיטל.

י' שגיא:

אני מנכ"ל תע"ל, ואני מייצג, כפי שמר רמות אמר, אלף עובדים בתעשייה "פרימיטיבית" בערד, אשקלון, פרדס חנה וטבריה. התעשייה "הפרימיטיבית" הזאת קיימת כבר מעל 60 שנה ומספר מפעלים נסגרו.

היטל הבטחה נוצר בגלל המשבר שקיים בדרום מזרח אסיה ובגלל המשבר בברזיל. זה היטל לא לאורך ימים. זה היטל שבא למנוע מהמחירים הירודים האלה להגיע לארץ. אני חושב שיש מלוא ההצדקה להיטל הזה.

משנת 1994 יבוא הלבידים עלה פי 4. בעובדה, אותה תעשייה "פרימיטיבית" הצליחה לשרוד והתחרתה בצורה מכובדת מול היבוא ולא בתנאים שווים. היא לא מסוגלת להתחרות מול המשבר ומול הדולר לשכר עבודה של דרום מזרח אסיה. לכן אני חושב שיש מלוא ההצדקה שוועדת הכספים תאשר את ההיטל הזה.

אנחנו מבקשים לאשר את ההיטל לשנה עד יעבור זעם. המחירים האלה של דרום מזרח אסיה לא יישארו אותם המחירים.

י' פרנקל:

אני רוצה להוסיף בשם יצרני הלבידים. אני מנהל את עמותת מפעלי חומרי הגלם לתעשיות הריהוט.

לצערי הרב, מנסים כאן לסובב את ידי הוועדה. קודם כול, זו עובדה שרוב הנגרים בארץ מיוצגים על-ידי התאחדות המלאכה והתעשייה שתמכו חד-משמעית בהטלת ההיטל. נמצא כאן נציג משרד התעשייה והמסחר שיאשר את דבריי.

מ"מ היו"ר מ' קליינר:

תסביר לי כיצד, כי זה קצת תמוה, זה נגד האינטרס שלהם. האינטרס שלהם הוא לקבל חומר גלם זול.

י' פרנקל:

עובדה שעכשיו לאחר שהפסיקו לייצר בארץ ציפויי מלמין וסיבית וסגרו את כל קווי הייצור, היבואנים העלו את המחירים ב-40% ו-50%.

י' רמות:

זה לא נכון.

י' פרנקל:

האינטרס של הנגרים המקומיים הוא לקבל חומר גלם זמין, טוב, במידות שהם רוצים.

ר' אלול:

וזול.

י' פרנקל:

גם זול. התאחדות המלאכה והתעשייה התערבה ותבעה להטיל את היטל הבטחה. אלה הנגרים מנחלת בנימין, מרח' הרצל, מכל המקומות הקטנים בארץ - 5 נגרים, 10 נגרים ו-20 נגרים, שתבעו את הטלת היטל הבטחה.

לעניין עצמו: עומדת כאן תעשייה שהגדירו אותה כתעשייה פרימיטיבית. מולה מה שעומד ומה שעומד מולנו היום זה נציגים של פקסימיליות ומזכירות. זה לא ענף תעשייתי.

נושא נוסף: יש כאן התחייבות מפורשת מצד המדינה שענף הלבדידים הוא ענף רגיש שצריך להתייחס אליו בכפפות משי בתקופת החשיפה. צר לי לומר, ובזה יש לנו חילוקי דעות חריפים, בתקופת החשיפה כשהענף עבר מצוקות מאוד קשות המדינה לא עמדה מאחורי התחייבויות שלה, כולל התחייבויות בכתב. 50% מהענף נסגר. כל קווי הסיבית בארץ נסגרו. 50% מהמפעלים כבר נסגרו. יש מפעלים שהתייעלו בתקופת החשיפה ועדיין נאבקים על הישרדותם בתנאים קשים מאוד מול היבוא מאירופה. יבוא מהמזרח הרחוק שכבר החל להסתנן ארצה ואין שום דרך לבדוק אם היבוא הזה לא ממלזיה או מאינדונזיה למרות שכל הנתונים מראים שהיבוא מגיע משתי מדינות אלה, ואמר את זה בדבריו נציג משרד התעשייה והמסחר.

י' רמות:

הוא לא אמר את זה.

י' פרנקל:

הוא לא אמר את זה, הוא רק אמר שקוריאאה לא עושה יצוא. רוב השוק המקומי בקוריאאה מגיע מאינדונזיה ומלזיה. זו עובדה.

י' רמות:

זו בורות.

י' פרנקל:

אנחנו מבקשים מילוי התחייבויות מדינה של שתי ממשלות, גם ממשלת העבודה וגם ממשלת הליכוד. התחייבות אחת הייתה לגלות יחס רגיש לענף הלבדידים בתקופת החשיפה כשדברים לא בוצעו. אנחנו מבקשים להתאים את היטל הבטחה כי היו פחותים וירדה המדרגה האחרונה של המכס. היום הענף כמעט חשוף לחלוטין. אנחנו מבקשים להעלות את היטל הבטחה לפחות במינימום כדי שתהיה לו משמעות. אנחנו מבקשים להאריך את היטל הבטחה בעוד שנה כדי שנוכל לבצע את הרה-ארגון ואת ההתייעלות. דבר אחרון, הייתה התחייבות מדינה להעמיד קרן הלוואות לרשות המפעלים. תכניות הוגשו אבל עד היום התכניות האלה תקועות.

מ"מ היו"ר מ' קליינר:

זה כבר מעבר לעניין.

א' שוחט:

זה לא מעבר לעניין.

י' פרנקל:

משרד האוצר מעכב את הדברים. אנחנו מילאנו את ההתחייבויות, הגשנו תכניות לרה-ארגון. התכניות הן בעידוד משרד התעשייה והמסחר וצריך לקדם את העניין.

מ"מ היו"ר מ' קליינר:

אבל זה לא במקום ההיטל?

י' פרנקל:

לא. את ההיטל צריך להתאים.

י' רמות:

כאשר נשמע פה התיאור הפתטי על מצבה וגורלה של תעשיית הלבדים צריך לזכור רק דבר אחד: למדינת ישראל אין עצים לתעשייה והיא לא מדינה טבעית לייצור לבדים, ולכן יש פה מלחמת דון-קישוט.

מ"מ היו"ר מ' קליינר:

עברנו את זה. היה פה ויכוח ארוך מאוד והחלטנו בכל זאת לעזור ללבדי טבריה.

ש' בן-דוד:

לדעתי זו לא תעשייה פרמיטיבית אלא חמדנית. קחו לדוגמא את המפעל של אותה משפחה, מפעל MDF, שלפני חצי שנה קיבל היטל היצף לא מהמזרח אלא מהמערב.

אני נציג של מפעלי רהיטים, אמנם מפעלים של 100 ו-150 עובדים, אבל גם מפעלים של 5 ו-10 עובדים, מפעלים שרובם הגדול בעירויות פיתוח. כשנסענו הנה קיבלנו טלפון מאחד החברים שלנו שהוא פשוט החליט לסגור את העסק ולהיות יבואן רהיטים. אנחנו מתמודדים 25 שנה עם יבוא מהודו ומסין ועכשיו גם מעזה ומעולם לא ביקשנו הטבות, היטלים והגנות. התעשייה הזאת מאז שהתחילה קיבלה ומבקשת הגנות וכל פעם מחליפים את השם בהגנה אחרת. הריטואל הזה חוזר על עצמו ואנחנו חושבים שמדינת ישראל צריכה להפסיק להגן.

ר' אלול:

את מי אתה מייצג?

ש' בן-דוד:

אני מייצג את ענף הרהיטים בישראל.

י' פרנקל:

יצרני הרהיטים לא מיוצגים כאן.

ש' בן-דוד:

ההשמצות האלה הן בושה וחרפה.

מ"מ היו"ר מ' קליינר:

קיבלתי את החומר שלכם מלפני חצי שנה. באו יצרני הרהיטים ואמרו, יש לנו קשאים, לבידים זה חומר גלם שלנו, תנו לנו לבידים מיבוא שהם יותר זולים ואל תכריחו אותנו לקנות לבידים יקרים יותר תוצרת הארץ.

ש' בן-דוד:

אני טוען מזה שנים שאנחנו חשופים לכל היבוא שבא מחו"ל ואין לנו טענות. אנחנו מבקשים, וזו לא הפעם הראשונה, להפסיק גם עם הלובי וגם עם המתנות שמדינת ישראל נותנת לסקטור אחד, ואני לא אתווכח עם פרנקל אם זה אלף או אלפיים עובדים, אנחנו עשרות אלפי עובדים. ואם מדברים על אבטלה, ברור איפה זה עומד.

מ"מ היו"ר מ' קליינר:

האיגוד שלכם בהתאחדות התעשיינים מייצג גם את יצרני הלבדים?

ש' בן-דוד:

לא. יש מפעלים של חומרי גלם של לבידים ו-MDF וסיבית והם חברים בהתאחדות. בהתאחדות יש מפעלי תעשייה.

ע' לוי:

אני יושב-ראש התאחדות בעלי מלאכה. שמענו את כל הגופים הגדולים וכל אחד טוען בחלקו הוא. רבותיי, לא יעזור דבר, מי שמייצר כיסא זה נגר, מי שמייצר שולחן זה נגר, גם אצלכם הגדולים וגם אצל הקטנים יותר. הגוף שלנו מייצג אלפי נגרים בהבדל אחד, שבהתאחדות התעשיינים של העסקים הגדולים, המפעלים הם "סוויץ' אוור", לא הולך כל כך טוב, מתחילים לייבא, והנגר המסכן, אותם הגופים המקצועיים שחיים מהעבודה, מעמל כפיים, לא יכולים לעשות את השינוי הזה.

מ"מ היו"ר מ' קליינר:

ולכן עמדתכם היא?

ע' לוי:

אל נשכח שיש פיחות גדול ושלא לדבר על הלוואות שמישהו לוקח ובבנקים מקשים

- - -

מ"מ היו"ר מ' קליינר:

אולי תאמר מה עמדתך?

ע' לוי:

אנחנו רוצים לקבל חומר גלם במחיר זול.

מ"מ היו"ר מ' קליינר:

אז אתה נגד ההיטל?

ע' לוין:

כן.

י' פרנקל:

לא נכון.

י' לרר:

אני ראש ענף העץ בהתאחדות המלאכה והתעשייה.

לגבי אותו מכתב שכל הזמן מזכירים פה יש לי כמה הערות. המכתב של הקבוצה מטעם ההתאחדות היה בעד ההיטל, אבל היה לו תנאי, וכך נאמר בו: "ברצוני להדגיש כי תמיכתנו מותנית בכך כי היטל זה לא ינוצל להעלאת מחירי הלבידים". זה לגבי אותו מכתב שדובר עליו.

לעצם העניין: אני מייצג מאות מפעלים בסדר גודל של עד 50 עובדים ולא דווקא בעיירות פיתוח אלא במרכז הארץ, ואני בכוונה מדגיש את זה. המפעלים האלה נמצאים על סף סגירה, לדעתי, כ-50% מהם, בגלל העלויות של חומר הגלם. גם לפני העליות האלה, בלאו הכי, הלבידים בעיקר היו ב-40-50 אחוז יקרים מאשר הלבידים שאפשר להביא מחו"ל. אז עוד לא דובר על ארצות העולם השלישי אלא על יבוא מספרד, מפורטוגל וכו'. עכשיו כשיש אפשרות להביא גם משם וזה עוד יותר זול, לי זה לא משנה ממי אני קונה את הלביד. אני רוצה שאני אוכל לעמוד בתחרות, שעלות חומר הגלם לא יעלה לי 60-70% מערך העבודה, כי אז אני מפסיד כסף. רק ברח' שלי, באזור התעשייה חולון, נסגרו בחצי השנה האחרונה כעשר נגריות בסדר גודל של 15-20 עובדים.

מ"מ היו"ר מ' קליינר:

ולכן אתה בעד ההיטל או נגד ההיטל?

י' לרר:

אני נגד ההיטל, מצד אחד. מצד שני, חייבת להיות תחרות חופשית.

י' פרנקל:

יש מכתב של יושב-ראש ההתאחדות.

י' לרר:

זה המכתב.

י' שגיא:

רק הערה אחת כי אני מרגיש את האווירה ששוררת כאן. כל היצרנים הקטנים, קחו בחשבון שעם סגירת המפעלים היצרניים ונתינת המפתחות ליבואנים תוכלו לשכוח מהמחירים זולים של היום.

ש' בן-דוד:

לא צריך לסגור מפעלים, צריך להתייעל.

מ"מ היו"ר מ' קליינר:

אני מודה לכל המשלחות. אנחנו נקיים את הדיון בין חברי הוועדה.

י' הראל:

כל אחד מציג את מספר העובדים. אני רוצה להכניס עוד גורם אחד והוא אלה שקונים את המוצרים, והם מונים הכי הרבה אנשים. אלה שקונים ארונות מטבח הם עשירים עניים ואנשים עשירים.

א' שוחט:

מה דעתך על אלה שקונים גבינות וחלב? זה אותו הדבר?

י' הראל:

לא אמרתי להתעלם מהעובדים, אמרתי שאני מכניס עוד גורם אחד, גם הוא קיים. בסך הכול עם ההיטל הזה אנחנו מטילים את החזקת תעשיית הלבידים גם על קונה הרהיטים.

שנית, נדמה לי שזו מגמה בריאה שישראל לא תוכל להתחרות בייצור חומרי גלם שמביאים אותם מקצה העולם ומעבדים אותם בארץ. בסופו של דבר היא לא תתחרה בזה אלא בעיצוב רהיטים ובמכירת רהיטים, באיכות וכו'. כך אני מקווה.

א' שוחט:

יש יצוא רהיטים?

א' אורנשטיין:

בשוליים.

י' הראל:

כמה שהמוצר יש בו יותר עיצוב ואיכות, יש לנו יותר עיצוב ביצוא שלו. לכן כשאני מעמיד את הכול זה מול זה, ברור שאסור להטיל את ההיטל. עם זאת, יש עובדים במפעלי הלבידים, והשאלה בכל נושא כזה כשהתהליך הוא הכרחי, איך הוא יתנהל באיטיות שתאפשר למפעלים להתייעל, אם הם מסוגלים להתייעל ולהתחרות מבחינת המוצר, או לעבור לענפים אחרים. אם רוצים להקל על התהליך הזה שמנסים להקל עליו הרבה שנים וזה עוד לא נפתר, זה להקל על-ידי עזרה ישירה למפעלים ולא על-ידי הטלת ההיטל הזה על תעשיית הרהיטים ועל היצרנים.

השורה התחתונה, אם מחליטים שחצי שנה זה פותר, אני בטוח שבעוד חצי שנה נשב כאן שוב. אם רוצים לעשות את זה בשלבים, עדיף לעשות זאת על-ידי עזרה למפעלים ולעובדים שעובדים במפעלים האלה, שהתהליך יהיה יותר איטי, ובתהליך האיטי או שיתיעלו או שיצטרכו לאט לאט להיסגר. כי הדיונים האלה יחזרו אלינו בלי סוף במזגנים ובנושאים אחרים. לכן, את הכיוון צריך לראות, ומה שאנחנו יכולים להתחרות, לפתח, ומה שאנחנו לא יכולים להתחרות, לסגור, רק שזה צריך להיות תהליך מדורג ואיטי ולא על-ידי מכסים כפי שעשינו עד היום אלא על-ידי עזרה למפעלים עצמם.

ר' אלול:

האמת היא שאי-אפשר לעמוד בפרץ מול יבוא. אנחנו לא יכולים כל הזמן לעמוד ולשים מחסום ליבוא. אני לא יודע אם החלטה כזו גורמת מחר בבוקר לסגירת קלת אפיקים. אגב, לא הבנתי מכל הארגונים האלה מה המצב.

י' הראל:

הם קיבלו עכשיו 20% על-ידי עליית הדולר.

מ"מ היו"ר מ' קליינר:

ניהלתי את שני הדיונים הקודמים ולכן אני אסביר לכם מה המצב.

ר' אלול:

אני מסתכל גם בעיניים של הצרכן, מה גם שהדולר עלה. השאלה האם ההחלטה שלנו כאן גורמת לכך שמחר בבוקר לבידי אשקלון וקלת אפיקים ייפגעו ויסגרו את המפעלים, זה מטריד אותי ואני אומר להשאיר את ההיטל עוד כמה חודשים.

י' הראל:

אבל צרכני הרהיטים ישלמו את ההיטל.

מ"מ היו"ר מ' קליינר:

אני ניהלתי את הדיון הקודם, והעמדה הבסיסית של משרד התעשייה והמסחר - אני מדבר על קלת אפיקים - הייתה שהענף הזה נגזר גורלו.

א' שוחט:

קלת אפיקים עובד?

א' אורנשטיין:

כן.

מ"מ היו"ר מ' קליינר:

נתנו לו כסף. צודקים חברי הכנסת אלול ורפי אלול שאנחנו שולחים מסרים מבלבלים. לפני חצי שנה תמכנו בהסדר שהציל את קלת אפיקים למרות מה שנאמר. עכשיו נבוא ולא נאשר היטל שמציע לנו משרד התעשייה והמסחר שכנראה שקל את העניין, כי אני מניח שפה לא מדובר על המכס הרגיל - המכס הרגיל יורד - פה באמת קרה דבר חריג: בגלל ההתפתחות בדרום מזרח אסיה זה לא אותו איזון שמצאנו בין היבוא הסטנדרטי עם מערב אירופה.

לכן השאלות שאני רוצה לשאול אותך, מר אורנשטיין: איך קורה שלמרות הפיחות העצום בכל זאת צריך לעשות צעד נוסף, והאם אתם משוכנעים ביודעכם את המצב של תעשיית הלבדים, שמצאתם את האיזון לנוכח הפגיעה בתעשייה הרבה יותר גדולה שכוללת עשרות אלפי עובדים? עד כמה השדים שהם מצירים הם שדים על הקיר או שדים אמיתיים? אני מניח שהתשובה היא בהצעה, אבל תסביר את זה לחברי הכנסת.

א' שוחט:

אני מציע לאשר את הצעת הממשלה למרות שאני לא שלם עם העניין, כי זה נוגד את התהליכים הטבעיים שבסיכומו של דבר צריכים לעסוק במה שיש לנו יתרון יחסי ולא להגן על התעשיות שלנו על-ידי סגירת יבוא. אבל יש מצב מסוים. הבקשה היא לא להרבה זמן. גם אני לא יודע מה יהיה בעוד שלושה חודשים. הבנתי שאתם רומזים שאתם מעריכים שהמחירים של היבוא יעלו ואז הבעיה תיעלם. לכן אני אתמוך בעניין הזה. זו לא החלטה ארוכת טווח, היא לא מי יודע מה. עשינו את זה מעט מאוד בוועדה בשנתיים האחרונות, וטוב שעשינו את זה מעט מאוד, אבל אם יש המלצה של המשרד אני לא הייתי מכניס אותם ללחץ כזה מבחינת היכולת שלהם לתפקד.

אני רוצה לשאול בעניין הקרן. הקרן הוקמה פה בוועדה עוד ב-1991, למיטב זכרוני, לקראת הקמת החשיפה. נדמה לי שהיא הייתה אז 50 מיליון שקל. כבר בדיון בתקציב בשנה שעברה עם שר התעשייה והמסחר נאמר במפורש שהיא לא מנוצלת כי יש המון קשיים בהפעלתה, וביקשנו מהשר שהמשרד יבוא ויגיד איפה הבעיות. כי, מצד אחד, אנחנו רוצים לקדם את החשיפה, ומצד שני, אם יוצרים כלים בלתי שמישים שאי-אפשר לטפל בהם, חבל על כל העניין. הכוונה הייתה לעזור למפעלים שצריכים להתמודד עם החשיפה בהתייעלות, בשינוי של קווי ייצור, וזה המהלך הנכון שצריך לעשות.

אני רוצה לשמוע איפה עומד העניין של הקרן, למה היא לא מנוצלת. שמענו פה את זה מפני משהו מהיצרנים. לפני שאני מצביע אני רוצה לדעת מה קורה בעניין.

א' אורנשטיין:

קרן החשיפה לא נוצלה מסיבה מאוד פשוטה: לא היו פונים. כלומר, לא היו קשיים ביורוקרטיים שהקשו. הקושי הרלבנטי היחיד שכרגע קיים זה עם לבידי אשקלון. נאמר בהוראות הקרן שמפעל יכול להגיש פעם אחת. חשיפה היא לא תהליך שהוא אין סופי. פעם אחת אתה מגיש, עשית התייעלות ובזה גמרת. לבידי אשקלון הגישו תכנית ב-1993 ולא ניצלו אותה, ניצלו את חלקה, והם באו עכשיו ואמרו: לא ניצלנו את התכנית, תן לנו לנצל בתכנית חדשה עד הגג. ואז היה צריך לשנות את ההוראות. שינינו את ההוראות. כלומר, הייתה ועדה פנימית במשרד ששינתה את הוראות המנכ"ל. בא האוצר ואמר: רגע, לי יש וטו. הוראות מנכ"ל ששונו, יש לחשב הכללי זכות וטו על שימוש נוסף בכספי הקרן שלא היו מיועדים בהתחלה, והווטו של האוצר בעינו עומד, ולכן הם לא קיבלו. כלומר, זה אושר בוועדה, אושרו קריטריונים חדשים.

ר' אלול:

כמה אושר להם?

א' אורנשטיין:

20% מתוך היתרה של מיליון וחצי. הם ניצלו 300 אלף דולר ומדובר ב-200-250 אלף דולר. כלומר, אושרו להם כספים והאוצר מטיל וטו ואומר, לא יכולתם לשנות את הקריטריונים בלי הסכמתנו.

א' שוחט:

אני מבקש להזמין את נציג האוצר לעניין.

מ"מ היו"ר מ' קליינר:

בלי קשר לאישור?

א' שוחט:

בלי קשר לאישור.

מ"מ היו"ר מ' קליינר:

המגמה היא לאשר את ההיטל הזה פה-אחד.

א' שוחט:

יש מכס על הרהיטים?

א' אורנשטיין:

12% על המוצר הסופי. מיובאים רהיטים ב-200 מיליון דולר, רובם ממערב אירופה.

נ' דהן:

אני מבין שההיטל הזה הוא על לבידים בלבד ולא על כל מוצרי העץ ולא על קורות?

א' אורנשטיין:

נכון.

מ"מ היו"ר מ' קליינר:

אנו מאשרים את ההיטל.

הוחלט: לאשר ולהניח את הצו על שולחן הכנסת.

י' הראל:

אני מבקש להגיד למשרד שיש לנו בעיה לאשר את זה עוד פעם.

מ"מ היו"ר מ' קליינר:

כן. ויש גם הבקשה של חבר הכנסת בייגה שוחט בעניין הקרן.

שינויים בתקציב לשנת 1998

פנייה 287

מ"מ היו"ר מ' קליינר:

מדובר בהעברה למשרד הבריאות.

מ"מ היו"ר מ' קליינר:

בבקשה, מנכ"ל משרד הבריאות.

א' שוחט:

מה ההבדל בין מה שהיה לבין ההעברה הזו?

פרופ' ג' ברבש:

ההבדל הוא שיש חלק מהכסף שהועבר במסגרת הסכם שנחתם כבר עם אחת מקופות החולים והוא יורד מתוך הסכום הזה, כי גם הוא הולך לבתי-החולים.

א' שוחט:

מה השתנה מההתנגדות של הוועדה פה-אחד אז?

פרופ' ג' ברבש:

אני אסביר. אני ער לעובדה שהוועדה התנגדה בשבוע שעבר להעביר את הכסף לבתי-החולים ואני גם מכבד את הסיבה שבגללה הוועדה התנגדה להעביר את הכסף לבתי-החולים. הוועדה רצתה לדעת שיש תכנית כוללת לפתרון בעיית מערכת הבריאות. זו הסיבה שהיא החזירה את הפנייה של הממשלה להעביר את הכסף הזה. מאז ועד היום חלו שינויים מהותיים ובפעם הראשונה שאני חושב שנעשה מהלך שמביא פתרון למערכת הבריאות מבחינה תקציבית עד סוף שנת 1999.

המהלך שקרה הוא שאנחנו ניהלנו במשך השבוע האחרון, אמנם בצל איומם של בתי-החולים, משא ומתן עם האוצר, והאוצר נעתר לבקשתנו והוסיף תקציב וגם שינה את התזרים שלו במהלך השנה הזאת והשנה הבאה, ואפרט למה הכוונה.

בשנת 1998 האוצר נתן לבתי-החולים למעשה מקדמת מימון של 250 מיליון שקל שהתפלגה ב-10%, ו-10% החזר בספטמבר, אוקטובר ונובמבר. 70% היה צריך להיות מוחזר בדצמבר, שזה יוצר כ-170 מיליון שקל. בסיכום שלנו עם האוצר קופות החולים תקבלנה לתקציבן תוספת של 130 מיליון שקל בדצמבר, מה שיאפשר להן להתמודד עם החזר של החלק האחרון של ההלוואה של ה-170 מיליון שקל.

אם אתם מסתכלים על תוספת התקציב שקיבלה מערכת הבריאות בשנת 1988, זה כולל את רשת הביטחון של ה-300 מיליון שקל, את ה-150 מיליון שקל של הטכנולוגיות, כולל עכשיו את ה-130 מיליון שקל נוספים. בבסיס יש 300 מיליון שקל שזה עדכון הסל שהיה במשך השנים שקדמו ואני לא מונה את זה בתוך הסיפור.

א' שוחט:

והייתה התחייבות מהיתרות של 1997. זה בנפרד?

פרופ' ג' ברבש:

זה כבר שולם. בשנת 1999 במקור היה סיכום כדלהלן: קופות החולים תקבלנה את העדכון הרגיל של 2%, של 300 מיליון שקל לבסיס הסל. היה לנו סיכום על תוספת של 150 מיליון שקל לטובת תרופות. דהיינו, 450 מיליון שקל.

י' הראל:

בבסיס התקציב?

פרופ' ג' ברבש:

בבסיס הסל. לזה היה עוד צירוף של 250 מיליון שקל רשת ביטחון.

נ' דהן:

פתחתם רזרבה מיוחדת לזה?

פרופ' ג' ברבש:

כן.

א' שוחט:

ה-130 מיליון שקל נכנס לבסיס?

פרופ' ג' ברבש:

לא. הדבר היחיד שנכנס לבסיס גם ב-1998 וגם ב-1999 הוא ה-300 מיליון וה-150 מיליון שקל. כל התוספות של רשתות הביטחון הן מעבר לסל. לא בסל.

אני חוזר: ב-1999 היה לנו 300 מיליון פלוס 150 מיליון. לזה היה עוד רשת ביטחון של 250 מיליון. רשת הביטחון הזאת גדלה עכשיו ל-410 מיליון שקל. זאת אומרת, הוסיפו עוד 160 מיליון שקל לתקציב של 1999.

א' שוחט:

באלו תנאים מופעלת רשת הביטחון?

פרופ' ג' ברבש:

מיד אסביר. משרד הבריאות מכין אותה עכשיו.

הדבר האחרון, חוץ מהתוספת הזאת של ה-160 מיליון שקל שנתוספה בשנת 1999, בכדי להקל על קופות החולים את תזרימים המזומנים של סוף שנת 1998, מתוך רשת הביטחון הזאת של 410 מיליון שקל, 160 מיליון שקל יוקדמו וישולמו כבר בינואר. שאר הכסף יחולק על פני השנה.

א' שוחט:

כמפרעה?

פרופ' ג' ברבש:

מקדמת מימון. במקום לשלם את זה מחולק ל-12 - - -

א' שוחט:

צריך להחזיר את ה-160 מיליון שקל?

פרופ' ג' ברבש:

לא. ה-160 מיליון שקל זה תוספת לתקציב.

א' שוחט:

מתוך רשת הביטחון?

פרופ' ג' ברבש:

רשת הביטחון שהייתה 250 מיליון שהיא תוספת תקציב, לא הלוואה, גדלה ל-410 מיליון. עוד 160 מיליון שקל.

נ' דהן:

רשת ביטחון?

פרופ' ג' ברבש:

הם קוראים לזה רשת ביטחון.

נ' דהן:

שיכניסו את זה לבסיס. למה צריך לתת את זה כרשת ביטחון?

פרופ' ג' ברבש:

רשת הביטחון זו סמנטיקה. אין לזה שום משמעות. יש לנו תוספת תקציב מובטחת חתומה ומסוכמת בכתב עם משה ליאון ועם האוצר.

א' שוחט:

יש לזה משמעות כי זה לא מופיע בצד ההוצאה כשמגישים את התקציב.

פרופ' ג' ברבש:

לא, הבעיה היא אחרת. זו בעיה אחת. בעיה נוספת היא שזה לא נכנס לבסיס הסל, כלומר, זה לא מתעדכן עם הסל כל הזמן. על כל פנים, זה 410 מיליון שקל תוספת תקציב למערכת הביטחון, שמהם 160 מיליון שקל מוקדם וניתן כבר בינואר.

א' שוחט:

כמה אחרי כל זה יהיה הגירעון השנתי?

פרופ' ג' ברבש:

מיד אגיד.

נ' דהן:

איזה ערבות יש שזה יהיה בינואר? זה תקציב חדש.

פרופ' ג' ברבש:

הממשלה התחייבה שהיא תעביר את זה בינואר. יש על זה סיכום חתום. לא רק שזה חתום בינינו לבין האוצר, יהיו גם הסכמים חתומים עם קופות החולים שהאוצר יהיה חתום עליהם.

הגירעון המצטבר הוא 2.5 מיליארד שקל, כולל השנה.

א' שוחט:

כמה מזה השנה?

פרופ' ג' ברבש:

השנה היה צפוי גירעון של מיליארד וחצי שקל. בפועל אנחנו צופים גירעון של מיליארד שקל לפני כל התוספות האלה, בעקבות צעדי התייעלו שנקטו קופות החולים ומערכת הבריאות. אחרי התוספות האלה הגירעון הצפוי השנה הוא כ-600 מיליון שקל. בשנת התקציב הבאה אנחנו מניחים שהגירעון של מערכת הבריאות בכלל יירד ל-400 מיליון שקל. בין 350 מיליון ל-400 מיליון שקל.

א' שוחט:

המצטבר כמה יהיה?

פרופ' ג' ברבש:

בסביבות 3 מיליארד שקל.

א' שוחט:

השנה?

פרופ' ג' ברבש:

בסוף השנה 2.5 מיליארד שקל.

פה הבקשה שלי, ואני מבקש את זה כמנכ"ל משרד הבריאות כרגע בלי כל הפוליטיקה הפנימית שלנו עם האוצר: אנחנו צריכים עוד כשבוע-עשרה ימים בשביל לסכם את ההסכם עם קופות החולים על בסיס הדבר הזה, ואני אומר לכם - לא ממה שמופיע בתקשורת, אלא בשיחות שלי עם מנהלי הקופות ואני עושה את זה בימים האחרונים - יש על מה לדבר. הגענו להבנה שהם יחיו עם מה שהבאנו מהאוצר.

א' שוחט:

למה הם לא פה?

פרופ' ג' ברבש:

אחד מהם נמצא במשרד הבריאות עכשיו בדיון על הדבר הזה.

בתי-החולים במצוקה. חייבים לתת להם כסף על מנת לשלם חובות. ההעברה הזאת שאנחנו עושים כרגע, אם אנחנו לא נפתור את הבעיה, בעוד שבועיים וחצי נבוא לשולחנכם עוד פעם כי אין כסף לגמור את השנה.

א' שוחט:

ההעברה לקופות?

פרופ' ג' ברבש:

ההעברה שאנחנו עושים לקופות לא פותרת את בתי-החולים. אם תאשרו את ההעברה הזו, היא לא פותרת את הבעיה לבתי-החולים עד סוף השנה. היא נותנת לנו זמן מחיה עוד שבועיים-שלושה.

א' שוחט:

למה?

פרופ' ג' ברבש:

כי החובות של בתי-החולים הם 400-500 מיליון שקל. זה לא ייפתר על-ידי ה-100 מיליון. כך שהשוט הזה של בתי-החולים ממשיך לרחף מעל ראשינו.

הבקשה שלי היא לתת לנו אפשרות להעביר את הכסף הזה כרגע לבתי-החולים ולנהל משא ומתן עם הקופות, שאנחנו עכשיו עושים את זה, ובתוך עשרה-שבוע ימים נחזור אליכם עם הסכם מסודר.

א' שוחט:

24 שעות זה יהיה קריטי מבחינתך?

פרופ' ג' ברבש:

כן.

א' שוחט:

אגיד לך איפה הבעיה. למה הוועדה התאחדה פה-אחד, קואליציה ואופוזיציה? כי הייתה תחושה שמסדרים את בתי-החולים הממשלתיים, מעבירים להם כסף, אבל משאירים את הקופות בלי הפתרון. עכשיו אתה בא ואומר שהייתה תזוזה.

אני מציע לך, חבר הכנסת קליינר, אני לא רוצה לבקש התייעצות סיעתית אלא להגיע לדברים בהסכמה, אני מציע שמחר יבואו הנה ראשי הקופות יחד עם מנכ"ל משרד הבריאות ויחד עם נציג האוצר שישנו פה, ונשמע אותם, כי מה שנאמר פה, אני שמח מאוד שיש תזוזה וטוב שעשינו את הצעד, אולי זה היה קצת קטליזטור לכל התהליך, ואז זה היה שווה. אבל אני חושב שאנחנו צריכים לשמוע את מנהלי הקופות.

(נכנס יו"ר הוועדה חה"כ א' רביץ)

מ"מ היו"ר מ' קליינר:

אדוני היושב-ראש, יש כאן בקשה של משרד הבריאות שאני תומך בה, היות ומדובר רק בחלק מהכסף לבתי-החולים, ובעוד 10 ימים אומר מנכ"ל משרד הבריאות שבלאו הכי יביאו לכאן עוד בקשה משלימה כי הכסף הזה לא יספיק עד סוף השנה, וכשיש משא ומתן אינטנסיבי עם קופות החולים עם סיכוי להגיע להסכמה גם אתן - הציע פה חברנו, בייגה שוחט, שאולי נדחה את זה למחר ונזמין הנה את מנהלי קופות החולים. לדעתי, אם נזמין אותם זה רק יזמין פה ויכוחים. לכן אם בייגה ירצה התייעצות סיעתית, נעשה אותה מחר, לא היום. אבל אני מנסה לשכנע אותך. אומר המנכ"ל שיש עוד שוט, אז בוא ניתן את הכסף הראשון לבתי-החולים ואת החלק השני לא נעביר.

נ' דהן:

אין לך אותו עכשיו.

פרופ' ג' ברבש:

אנחנו צריכים לעשות עוד העברה כספית. למשל, ה-130 מיליון שקל שאנחנו הולכים להעביר תצטרך לבוא לוועדת הכספים. כל התכנית תבוא לאישור ועדת הכספים. זה לא ילך בלי ועדת הכספים.

תבין, בייגה, היה לנו ויכוח בתוך המשרד אם להודיע לעיתונות מה שהשגנו משום שזה יקצין את המערכת. מיד הגיעו תגובות של קופות החולים. כשאנחנו מדברים אתם בארבע עיניים במשא ומתן זה סיפור אחר. אם אתה קורא אותם לפה, לכל אחד יש דרישות נוספות: לקופת חולים יש הסיפור של הפסיכיאטריה וכו'. תן לנו לנהל אתם משא ומתן. תן לי את החופש הזה לנהל אתם משא ומתן בשקט, בלי לחץ של התקשורת, בלי לחץ של הכנסת. אני מבקש את זה אישית.

היו"ר א' רביץ:

הייתי בקשר עם כל קופות החולים במשך יום האתמול וזה נכון מה שאמר המנכ"ל. הם רוצים שנעשה בשבילם את המלחמה כדי שהמנכ"ל לא יוכל לקרוא אותם לסדר בדברים שנתונים למשא ומתן ביניהם. אני חושב שמה שעשינו, השגנו החלטה ל-290 מיליון שקל, וזו הייתה המלאכה שלנו בוועדה הזאת. לפי דעתי, אנחנו צריכים לאשר מאחר ובאמת צריכה להגיע עוד בקשה לכאן.

א' שוחט:

התכנית תבוא לאישור שלכם.

א' שוחט:

אני רוצה לדבר עם הקופות בטלפון היום. אם אנחנו יכולים לעשות דבר כזה: הבקשה שלי להתייעצות סיעתית תהיה בעוד חצי שנה. אל תצביע עכשיו. תן לי לבדוק את העניין עם הקופות.

היו"ר א' רביץ:

אני נותן לך. אני דיברתי עם כל ארבע הקופות וכולם מבקשים ממני, אל תיתן להם.

פרופ' ג' ברבש:

האינטרס שלהם הוא להפעיל לחץ. אני צריך להשיג מהם החזרת שירות לציבור.

א' שוחט:

גם לנו יש איזשהו לחץ על האוצר שהתנהג בצורה מבישה.

פרופ' ג' ברבש:

כרגע יישרנו קו, קיבלנו את מה שרצינו. אף פעם לא באתי לכאן ואמרתי דברים שאני לא מאמין בהם.

ג' הרשקוביץ:

כרגע האוצר מחוץ לתמונה. כל העניין נתון כרגע בידו של פרופ' גבי ברבש.

פרופ' ג' ברבש:

להם יש אינטרס שבתי-החולים ישבתו ושכולם יעמדו על ארבע בשבילם.

א' שוחט:

התחושה שלך היא שההסדר הזה הוא מבחינת הקופות בגבול הסבירות?

פרופ' ג' ברבש:

כן. לא רק זה, שוחחתי עם כל אחד מארבעת מנהלי הקופות והתגובות הן חיוביות. יש שאלה על מה יחתימו אותן, אבל הן אומרות, עם זה אנחנו יכולים לחיות.

יותר מזה, קופת חולים כללית תגמור את השנה הזאת עם 300 מיליון שקל גרעון ואת השנה הבאה היא תגמור עם 100 מיליון שקל גרעון. כלומר, עוד לא היה כזה דבר. אני אישית דיברתי עם כל אחד ממנהלי הקופות.

היו"ר א' רביץ:

רבותיי, אנחנו מאשרים את הבקשה.

הוחלט: לאשר פנייה 287.

פנייה 264

היו"ר א' רביץ:

עצרתי את הפנייה בעניין מזרח ירושלים בפעם הקודמת.

א' שוחט:

כל חודש אנחנו מאשרים משהו לעיריית ירושלים. אבל אני מציע שיבוא מישהו מאגף התקציבים שיכול להסביר את הסכומים המצטברים שהלכו לעניין הזה. לא רק ממשד הפנים אלא גם ממשד התחבורה. בעיניי זה מריח לא טוב. אני חושב שלא הכול נקי לחלוטין.

היו"ר א' רביץ:

חבר הכנסת שוחט ביקש לקבל הסברים על העברות כספים לעיריית ירושלים.

א' שוחט:

כמה מתקציב הפיתוח של הרשויות המקומיות הלך לירושלים עם כל התוספות שהעבירו למזרח ירושלים ולמרכז ירושלים.

נ' דהן:

בנושא של מזרח ירושלים קיימנו דיון וקיבלנו את התשובות בעניין ביוב, כבישים, צנרת, מדרכות. קיבלנו הצעה מפורטת של העירייה בסכום של 80 מיליון שקל.

י' כהן:

התכנית המקורית דיברה על 130 מיליון שקל, מתוכם האוצר היה אמור להעמיד 60 מיליון שקל: 17 מיליון שקל לעיריית ירושלים ועוד 53 מיליון שקל היו אמורים להיות מאוגמים מתוך תקציבי המשרדים השונים. נכון לעכשיו לא כל המשרדים העבירו. האוצר הסכים לקחת חלק על עצמו.

בבקשה הזאת מדובר על השלמה של התקצוב של התכנית פלוס גמר. אתם נותנים הרשאה ומעמידים כנגד זה גם מזומן בהתאם לצפי של המימוש שיוכלו לממש השנה. ניתנים עוד תקציבים במסגרת משרד הפנים אני מניח. תמיד היו תקציבים ייעודיים לעיריית ירושלים במסגרת משרד הפנים. הייתה תקנה ספציפית. במסגרת התקציבים השוטפים במשרד הפנים קיים מענק הבירה.

א' שוחט:

כמה הוא היום? 250 מיליון שקל?

י' כהן:

השנה הוא לא 250 מיליון שקל. זה נע סביב 70-100 מיליון שקל, עד כמה שאני זוכר. אני לא רוצה להגיד כי אינני זוכר את הסכום בוודאות.

כאן מדובר על התכנית הייחודית של פיתוח במזרח ירושלים. לא עיריית ירושלים בכללותה אלא מזרח ירושלים. את ירושלים בכללותה אפשר לצבוע אבל כאן מדובר על תשתיות ברמה הנמוכה ביותר.

א' שוחט:

אני לא רוצה לעכב את הבקשה, אבל אני מבקש שתעביר למזכיר הוועדה מתוך תקציב הפיתוח של 860 מיליון שקל לרשויות מקומיות כמה הולך לירושלים וכמה מענק הבירה.

י' כהן:

בבקשה.

היו"ר א' רביץ:

בישיבה קודמת חבר הכנסת כהן ביקש לעכב את הבקשה הזאת בגלל עבודות פיתוח - כבישים - שלא נעשות ברמת שלמה. נסעתי לשם ובדקתי את הנושא, ואני יכול לבשר שאכן עכשיו עובדים שם במלוא הקצב ויש כמה כבישים שסודרו.

הוחלט: לאשר פנייה 264.

פנייה 235.

היו"ר א' רביץ:

מדובר בתקציב משרד האוצר.

נ' דהן:

יש החלטה שבבקשות ספציפיות של משרד האוצר איננו לדון - לא מיחשוב, לא סחר חוץ ולא שום דבר.

היו"ר א' רביץ:

חבר הכנסת דהן, אני מרגיש לא נוח עם העניין של הלובי החברתי. שר האוצר סיכם אתי וגם עם חבר הכנסת קליינר בשיתוף עם דוד מילגרום, שבכל העניין של הלובי החברתי חבר הכנסת קליינר יביא את הדברים האלה לאדם שימונה על-ידי שר האוצר - בשנה שעברה זה היה חיים פלץ. אני לא יודע אם זה יהיה הוא או מישהו אחר - והם יעשו את שני הדברים הבאים: כל הדברים שהיו בלובי החברתי וששרד האוצר אומר "אני יכול להביא את הכסף מתקציבי המשרד", יבואו מתקציבי המשרד. אלה שתקציבי המשרד אינם יכולים לתת את התשובה, משרד האוצר יתן את הכסף. הקבוצה השלישית שמייצגת כל מיני דברים שהם באמת לא ברמה של צרכים הומניים דאלא נכנסו בגלל שחבר כנסת היה קרוב לדבר כזה או לדבר אחר, את זה לא יתנו. זה היה הסיכום, וכך זה עומד וזה תלוי בנו.

לנו כחברי ועדת הכספים הדרך הזאת צריכה להיראות כי היא דרך הרבה יותר ממלכתית. ככל שאנחנו יכולים להעביר ממשרדי הממשלה זה דבר הרבה יותר בריא. אותם צרכים שאי-אפשר להעביר מהתקציבים של משרדי הממשלה, האוצר אומר שיתן.

כך זה עומד וצריך לזרז את חבר הכנסת קליינר שילך עם כל הרשימה.

נ' דהן:

אדוני היושב-ראש, עד כמה שאני זוכר, ויכול להיות שאני טועה, ההצעה שכבודו מעלה פה הייתה בוועדה והוועדה דחתה אותה. במפורש הוועדה אמרה שמשרד האוצר לא יכתוב לוועדה את התנאים האלה מהסיבה הפשוטה: כיוון שאנחנו יוצאים מנקודת הנחה שכל משרד ממשלתי שירצו לנגוס מתקציבו אגורה אחת היום הוא לא יתן.

היו"ר א' רביץ:

אז האוצר יתן.

נ' דהן:

זה אומר לקחת את הנושא הזה ולסחוב אותו עוד שנתיים. כי אם ניתן לאוצר את האפשרות לנהל משא ומתן מול משרדי הממשלה, הוא יסחב את העניין שנתיים. הוא יגיד, אני מנהל משא ומתן עם המשרדים.

היו"ר א' רביץ:

זה נובע מעומס העבודה של חבר הכנסת קליינר.

נ' דהן:

חבר הכנסת שוחט ישמח לעשות את זה באותה נאמנות ובאותה מסירות.

א' שוחט:

כמו שאמר חבר הכנסת דהן, ההצעה הזאת עמדה על הפרק ונדחתה באופן טוטלי. למה היא נדחתה? כי כל אחד מבין שאם נותנים לטיפול בסמים 6-7 מיליון שקל -

נ' דהן:

הבטחנו לחירשים מיליון ו-600 אלף שקל.

א' שוחט:

אם שר האוצר רוצה לבטל את העניין, זו זכותו, אבל ועדת הכספים צריכה לדעת. מה משמעות העניין לקחת מתוך תקציבי הממשלה? זה לבטל סעיפים אחרים שהוקצו לעניין.

אני לא חושב שכל מיני דיבורים והסכמים כאלה הם הפתרון. תמיד היה מעורב בזה אגף התקציבים. כל השנים הסגן לענייני רווחה טיפל בנושא הזה, ותמיד לא נעשה שום דבר בלי הסכמה ומשא ומתן. אין פה שום דבר חדש, למעט העובדה שהעסק לא קיים. לפי דעתי, הם רוצים להרוויח זמן שתיגמר השנה.

היו"ר א' רביץ:

אני מוכרח לכבד את בקשת חבר הכנסת. אתם רוצים שלא נדון על תקציב האוצר?

א' שוחט:

בהתאם להחלטה שהייתה.

היו"ר א' רביץ:

נציג האוצר מתבקש להעביר את הדבר למי שצריך באוצר.

פנייה 272

י' כהן:

מדובר בשינוי על סך 5.4 מיליון ש"ח בתקציב משרד הפנים.

משרד הפנים מטפל באיחוד משפחות, כאשר עיקר הבקשות הן במגזר הערבי.

נ' דהן:

רוב הבקשות באות מחברי הכנסת, לפי דברי שר הפנים.

י' כהן:

אני מניח שפונים אליו בהתאם לפניות של אנשים שהבקשות שלהם מעוכבות.

משרד הפנים התחייב מול בג"צ שאכן הוא יחיש את הטיפול. מדובר פה בהליכים הביורוקרטיים, אפילו במתן מענה לאותן משפחות שהגישו בקשות, אפילו מענה שלילי

לפחות. מדובר על תגבור של 20 חודשי עבודה.

בנוסף לכך מוסיפים שעות נוספות לשם הארכת פעילויות בלשכות מינהל האוכלוסין בירושלים וברמלה. בבניין ג'נרלי, מי שמכיר את הלשכה, עבדו רק עד שעות הצהריים. כל תושבי ירושלים, המגזר היהודי, מקבלים את השירותים שלהם בבניין ג'נרלי ולמעשה היו מוגבלים בשעות הפעילות. לפעמים כדי לעמוד בשעות הקבלה היית צריך לבוא בבוקר כדי לקבל תור כי לאחר מכן לא היית מתקבל. לכן תגברנו שם את השעות הנוספות כדי שניתן יהיה לפתוח את הלשכות יותר שעות בכל יום. למעשה כבר חודשיים הם האריכו את שעות העבודה.

היו"ר א' רביץ:

אנו מאשרים את הבקשה.

הוחלט: לאשר פנייה 272.

בקשות 06025/6

א' קרשנר:

מדובר בהודעה של 21 יום.

י' כהן:

מדובר בעודפי תקציב משרד הפנים לשנת 1997 בסך 15.1 מיליון ש"ח לשם מימוש מחוייבויות.

היו"ר א' רביץ:

אנו מאשרים את הבקשה.

הוחלט: לאשר בקשות 06025 ו- 06026.

צו לעידוד החיסכון (הנפקה של משאבים, חברה להנפקות
של בנק מזרחי המאוחד בע"מ

א' קרשנר:

יש בקשה של יושבת-ראש רשות ניירות ערך לתת אישור פוזיטיבי להנפקה של משאבים, חברה להנפקות של בנק מזרחי.

היו"ר א' רביץ:

אנו מאשרים את הבקשה.

הוחלט: לאשר את הצו.

א' שוחט:

חבר הכנסת רביץ, לא היית פה כשאני דיברתי לפרוטוקול ואמרתי, שאני מתכוון לפנות לוועדת הכנסת אם לא תהיה מוכן להביא את הצעת החוק בעניין מועצת הנגידים. אני מציע לך לשקול את זה.

היו"ר א' רביץ:

לא, אני רוצה שזה יהיה.

הישיבה ננעלה בשעה 11:45